Dr. B. GERZABEK
Одинокий Руский Лікар зі Старого Краю в Канаді.
СПЕЦІАЛІСТ ВІД УСІХ СЛАБОСТИЙ
Приймає хорих дома під ч. 415 SELKIRK AVE. на розі Salter і Pritchard від год. 1-3 по пол. і від 8-10 вечером. Телефон: St. John 801. Клініка ...ЛІЧНИЦІ ЕЛЕКТРО-МЕДИЧНІЙ ... під ч. 415-417 Pritchard Ave. від год. 8-12 рано, 5-6 по пол. 7-8 вечером. WINNIPEG, MAN.

БАЙКИ ДЛЯ ДІТИЙ.

М. Гоголь

ПЕРЕКЛ. А. Ц... КИЙ

РІЗДВЯНА НІЧ.

(Дальше.)

"А, скверна баба!", закричав війт, обтираючи долоню лице і піднимаючи кнут. Сей рух заставив усіх робічи ся в ріжні сторони. "Що за оптяда", продовжав війт, обтираючи ся. Так коваль втопив ся! Господи! Що за гарний був з него малар! А які вмів викокувати кріпкі серпи, ножі, плуги! [illegible] за сила була! Так," продовжав задумавшись, "таких людий у нас на селі мало. Та я ще сидячи в тім проклятім мішку зараз замітив, що бідняка був не при собі. От і маєш коваля! Був, а тепер нема! А я збирав ся дати йому підкувати свою рябу кобилу!" Повен таких християнських думок війт тихо пішов у свою хату.

Оксана стрівожила ся, коли до неї дійшли такі вісти. Та вона мало вірила очам. Переборчиви та балачкам баб, знаючи, що коваль є надто побожний, аби міг рішити ся погубити свою душу. Але що, коли він пішов кудись з думкою ніколи не вертатись в село? Та чи не найде ся другий такий молодець, як коваль. Так він її так любив! Він довше від всіх терпів її примхи... Красуня всю ніч перевертала ся під своїм накривалом з правого на лівий, з лівого на правий бік і ніяк не могла заснути. Вся вона горіла. До рани, а вона вже по уха влюбила ся в коваля.

Чуб не виявив ні радости ні печали з судьби Вакули. Його думки були занятi одним: він ніяк не міг забути віроломство Солохи, і крізь сон не перестував її корікати.

[illegible] Вся церков [illegible] Старші мужики в білих свитках, в білих [illegible] побожно хрестились [illegible] Дівчата в зелених [illegible] стояли на переді. Дівчата, у яких на головах намітка, а на шиї намисто, хрести [illegible] старали ся пролюбитись ще більше до ікони. [illegible] Та попереду усіх стояли дворяни і прості мужики з вусами, чубами з товстими чоловіками та звіжими шийно брились [illegible] У всіх на лицях, де лише глянуть, видно було празник. Голова зачасу облизувався, представляючи собі, як то він стане розговляти ся ковбасами. На всю церкву було чути, як козак Свербигуз [illegible] покашлюв. Одна тільки Оксана стояла наче не своя: молилась і не молилась. У її серци збило ся тільки думок, одна страшнійша другої, що лице її виражало сильне схвильоване; сльози дрижали на очах. Дівчата не могли понити, що за причину того і підозрівали, що виною був коваль. Одначе не одна тільки Оксана була занята ковалем. Всі помічали, що празник — наче не празник, наче чогось не достає. Як на біду дяк після мандрівки в мішку захрип, і ранів ледви чутним голосом; правда, приїхавши катедральний півчий брав славно басом, та все будьби гарнійше, колиб був і коваль, який завсігди, бувало як тільки сьпівали "Отче наш", або "Іже херувими", входив на крилос і виводив відти тим самим напівом, яким сьпівають і в Полтаві. До того ще він один сповнив обовязок церковного титора. Вже перейшла утреня, після утрені обідня... Де в самім ділі запропастив ся коваль?

Ще бистрій в остальне время ночи нїс ся чорт з ковалем назад, і Вакула мигом побачив себе коло своєї хати. Як раз запіяв когут.

"Куди" закричав коваль хватаючи за хвіст хотячого прашпути чорта. "Підожди друже, се ще не все; я ще тобі не подякував!"

І хвативши товсту хворостину вліпив йому три рази так здорово чорняку, що той побіг мигом так скоро, що аж засвистіло. І так місто того, щоби звести, соблазнити і одурити других, дістав сам одурений на рід чоловічого роду.

Після того Вакула війшов в сіни, зарив ся в сіно і проспав до обіду. Пробудивши ся він [illegible] коли побачив, що сонце вже високо. "Я проспав і утреню і обідню!"

Тут побожний коваль став розмишляти, що певно Господь [illegible] наказав його [illegible] погубити [illegible] вельми [illegible] Та [illegible] що у [illegible] Вийшов [illegible] в хату. Та тут не було нікого. Видно, Солоха ще не вернулась.

Обережно винав він з пазухи черевики [illegible] роботою і дивними шнурами, сходившими ся зверху [illegible] Вмив ся, одягнув ся як мож найлучше, надів то саме плате, [illegible] дістав від Запорожців, виняв зі скрині нову шапку та новий пояс, сивчий від [illegible] красками: положив се все разом [illegible] нагайкою платок і рушив прямо до Чуба.

Чуб витріщив очі, коли війшов в його хату коваль, і не знав, чому дивувати ся: чи тому, що коваль воскрес, чи може тому, що він нарядив ся таким чижиком і Запорожцем. Та ще більше здивував ся, коли Вакула розвязав платок і положив перед ним новеньку шапку і пояс, якого ще ніхто не видав в селі, а сам повалив ся йому в ноги говорячи благаючим голосом:

"Помилуйте, батьку! не гнівіть ся! От вам і нагайка: бийте, скілько душа забагне! Віддаюсь сам і всьому каюсь. Бийте та не гнівіть ся. Ви-ж, колись братали ся з моїм покійним батьком, разом їли хліб та сіль та могорич пили."

Чуб не без тайного вдоволення глядів, що коваль, який не поступив ся нікому в селі, який гнув в пальцях пятаки і підкови, той самий коваль лежав тепер у його ніг. Щоб не більше пізнести себе, Чуб взяв нагайку і вдарив нею ковали три рази по спині.

"Ну буде з тебе, вставай! Старих людий все слухай! Забудемо все, що було між нами. А тепер говори, чого тобі хоче ся!"

"Віддайте, батьку за мене Оксану!"

Чуб хвилину подумав, поглядів на шапку і пояс: шапка була гарна а пояс ще гарнійший; згадав на віроломство Солохи і сказав рішучо: "Добре! Присилай сватів!"

"Ай", скрикнула Оксана, переступаючи поріг і побачивши коваля; зі здивованєм і радостю впінила в нього свої очи.

"Глянь, які я тобі приніс черевики!", сказав Вакула: "ті самі, що носить цариця."

"Ні, ні. Мені не треба черевиків!", говорила, махаючи руками і не зводячи з нього очий. "Я і без черевиків..." Дальше вона не договорила, усе покрасніла.

Коваль підійшовши близше, взяв її за руку; красуня очи спустила. Ще ніколи не була так чудова хороша. Розрадуваний коваль тихо поцілував її, а її лице ще більше загоріло ся.

Переїжджаючи через Диканьку, блаженної памяти архиєрей, хвалив місце, на якім стоїть село, в гулич вулицею задержав ся перед новою хатою.

"А чия то, так гарно розмальована хата?", запитав архиєрей стоячої коло дверий гарної жінки, з дитятем на руках.

"Коваля Вакули", сказала кланяючись Оксана; се іменно она була.

"Гарна, дуже гарна робота" — сказав преосьвященний, оглядаючи двері і вікна. А вікна всі кругом були обведені червоною краскою; на дверях знова усюди були козаки на конях, з люльками в зубах.

Та ще більше хвалив преосьвященний Вакулу, коли дізнав ся, що він відбув церковну покуту і даром вималював зеленою краскою з червоними цвітами весь лівий крилос.

Одначе се ще не все. На стіні, з боку, як тільки війти в церков, намалював Вакула чорта в пеклі, та такого гидкого, що всі плювали, коли коло нього проходили; а баби, як тільки у них на руках розплакувала ся дитина, відносили її до образа і говорили: "он бач, яка намальована!" А дитя здержуючи сльози, візвертало ся від образа і кріпше пригорталося до груди своєї матери.

Микола Гоголь.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИЇ.

С. Лавуста. Глейхер, Алта. Заплату отримали. Дякуєм. Часопись Вам точно висилаємо на подану Вами адресу. Питайте на почті.

Іван Василик. — Часопись Вам точно висилаємо. Питайте почтаря.

В. Мацьків. — Часопись висилаємо Вам точно.

С. Марикуста. — Предплату отримали дякуєм. Часопись висилаєм після Вашого бажаня.

М. Гушул. — Просимо подати Вашу стару адресу, нїм змо жемо Вам переміннти на нову.

М. Бирна. — Прошу подати Вашу стару адресу, нїм зможемо Вам на нову переміннти.

Н. Юрин. — Предплату отримали і часопись Вам висилаємо.

Б Береска. — Предплату отримали і часопись висилаємо. Тепер тяжкі часи, як будуть ліпші, то буде більша.

А. Подгородескі. — Лист від Вас отримали. Кождий, хто скінчив 18 років житя має право взяти гомстед за оплатою 10 дол. В деяких місцевостях суть так звані пріємшини. І фарми до купна. Найлучше Вам зголосити ся до найблизшого "Домініон Ленд Офіс", а Вам там все як найдокладнійше розкажуть.

Предплатникови. — Землю на лїцитації можна купити за гроші. Однак гроші можуть бути ріжні. Коли хто хоче купити землю на лїцитації, то найлучше насамперед зробити так званий "сорч", то єсть вишукати в табулярнім офісі як та земля стоїть а ще найлучше порадитись доброго правника. Кожда інша лицитація може мати інші гроші і тому треба бути при купованю дуже осторожним.

ПОТРЕБА

Руско - англійського учителя в Іст Селкірк.

Аплїканти зволять писати до

Франко Вітно
Іст Селкірк, Манітоба.

БАТЬКО РОДИНИ, або всякий мущина, котрий має поверх 18 літ, може взяти гомстед, чверть секції отвореної домініяльної землі в Манітобі, Саскачевані і Альберті, зголошуючий ся мусить явити ся особисто в агенції домініяльних земель або в суб-агенції дістріктовій. Брати гомстед через повномочія, можна брати в всякого місцевого агента домініяльних земель (не суб-агента) після певних умов.

ОБОВЯЗКИ — мешкати на фармі і управляти землю через три роки. Гомстедовець може мешкати на фармі не меншій як 80 акрів не дальше як 9 миль від гомстеду — на певних умовах. В всяким випадку вимагає ся хати в котрій можливо мешкати, хиба тоді ні. Коли повинности помешкана відбував ся в сусідстві.

В декотрих дістріктах гомстедовець може приємшити чверть секції суєїдуючої з його гомстедом. Ціна три долари за акер.

Обовязки: — Шість місяців мешкати кождого з шість років від дня вступу (включаючи час потрібний до удержання патенту на гомстед) і пятьдесять акрів обробити.

Гомстедовець, котрий покористував ся правом одержаня гомстеду і не може взяти приємшину, може купити гомстед в певних дістріктах в ціні 3 доль. за акер. Обовязки: — мусить мешкати через шість місяців кождого року через три [illegible] Виробити 50 акрів побудувати хату вартости 300 доль.

Скількість обробленої землі може бути зменшена тоді коли земля з коріннями або каменистa.

W. W. Cory,
DEPARTMENT OF THE INTERIOR.
OTTAWA, ONT.

Elliot, Macneil & Deacon
[illegible]
316 McIntyre Block
Phone Main [illegible] Winnipeg, Man.

ДО КАНАДИЙСКИХ - РУСЬКИХ ФАРМАРІВ І РОБІТНИКІВ.

[illegible]

НА ПРОДАЖ 27 000 АКРІВ.

[illegible] Се землі лежать в Товнишбі 14-8 [illegible]

[illegible]

THE STANDARD TRUST COMPANY
346 Main Str. Winnipeg, Man.

Edward L. Drewry,
REDWOOD ПИВОВАРНЯ ПА
St. John — Winnipeg
Наші вироби самі себе хвалять.
Пийте DREWRY'S: Лагер, Ейл і Портер.
Мінеральні води всім знані.
Telephone: St. John 221.

П. П. АЛЕХНО.
Русько - Польський заклад фотографічний, повозний і погребовий. — Автомобілї для винайму, карети на весілля по $3.00. Заходіть в потребах до мене на адресу
376 Selkirk Ave.
Телефон: St. John 1794.
WINNIPEG, MAN.

THE SELKIRK HOTEL
[illegible]
T. H. Nesbitt і J. M. Wilson, Prop's.
[illegible]
802-804 Main st. Phone S. J. 2533.

Ontario Hotel
858 MAIN STR
Phone: St. John 605.
Jas. Hennesey, Propr.
Коли хочете випити [illegible] то зайдіть до „ОНТАРИО". [illegible]

ПОЗІР!

ПЕРШИЙ РУСЬКИЙ СКЛАД
вина, пива, горівок і всяких других лікерів під назвою

"ОРЕЛ"

НА СЬВЯТА! НА СЬВЯТА!

Напитки в нас ріжнородні і першорядні, знамениті — врештою, коли зайдете, або купите в нас тоді то самі побачите.

Тепер з взгляду на сьвята, ми постановили знизити ціну на наших товарах, тому користайте з нагоди і замовляйте в нас всі напитки, котрих будете потребувати на сьвята.

Ось Вам наші знижені ціни:

Там Джін 1 гальон	$2.50
Житнівка 1 гальон	$3.50
Бренди (коняк) 1 гальон	$5.00
Бренди лутша 1 гальон	$5.50
Скоч 1 гальон	$4.50
Ганишівка красна 1 гальон	$5.00
Ганишівка лутша 1 гальон	$6.00
Кмінківка 1 гальон	$7.00
Кмінківка лутша	$9.00
Рум 1 гальон	$6.00
Рум ямайка 1 гальон	$9.00
Вино 1 гальон	$1.00
Старий порт 1 гальон	$1.25
Ліпше за гальон	$1.50
8 літний порт 1 гальон	$2.50
Білий порт 1 гальон	$2.50
Черешневе вино 1 гальон	$2.25
Лондон порт 1 гальон	$2.50
Катауба порт 1 гальон	$3.25
Катауба ліпше за гальон	$3.50

Угорське вино кварто ва фляшка від 25ц до $1.25.
На замовлене висилаємо в тій хвили на фарми.
Дякуючи наперед за ласкаву память, остаю
З поважанєм
Alexander Roshko,
175 Higgins Ave., Phone Main 1757. Winnipeg, Man.

КАНАДА

„КАНАДА"
виходить кождого тижня у вівторок.
Ціна передплати в Канаді $1.00
За границею $1.50
Видає: РУСКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА В КАНАДІ.
Адрес: „КАНАДА"
261 Fort Street, Winnipeg, Man.

CANADA

ЧАСОПИСЬ ПРОСЬВІТНА, ЕКОНОМІЧНА І ПОЛІТИЧНА.

„CANADA"
Ruthenian Weekly Published Every Tuesday By
RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd. of CANADA.
The best medium for advertisements.
Subscription per Year $1.00
Address: „CANADA"
261 Fort Street, Winnipeg, Man.

РІК II. Вінніпеґ, Ман. Четвер 24-го Вересня 1914. Число порядкове 55. Winnipeg, Man. Thursday September 24th 1914 Число 37.

ТИПІЧНА СЦЕНА З ПОЛЯ ВІЙНИ.

Сей образок представляє французьких жовнірів, відпочиваючих по тяжкій щоденній битві. Жовніри пишуть листи до рідні. На правій строні військовий лікар засмотрує легку рану офіцирові.

Воєнні Вісти.

З ЗАХІДНОГО ПОЛЯ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ.

Париж, 23. вересня.

Велика борба тягнеть ся дальше межи ріками Айсне і Ойсе. На цілій боєвій лінії неутихає невгавний гук канонів. Се мабуть найзавзятійша борба трех [illegible] За тих одинайцять день француз [illegible] армія на своїм лівім крилі поступила лише одинайцять миль — милю денно. Страшні зливи попановнювали окопи і рови водою і зморені жовніри бовтають ся по пояс в воді.

На німецьким правім крили доводить генерал фон Клюк, котрого злучені війска старають ся обійти і унеможливити єму злуку з рештою німецької армії, що злученим війскам почасти удасть ся.

Німці стали на пригідній і добре уфортифікованій землі, і французкі три цілені канони мали велику задачу їх звідтам висунути. Висунути висунули почасти, однак з понесенєм страшенних жертв.

Німецькі війска з провінції Лорайне вицофались і мавпу вять на поміч генералови фон Клюк.

Найважнійшою подією дня було, що Британійський літак полетів коло 500 миль до Дусельдорф і там кинув бомби на шопи в котрих тримають Зепеліни. (повітрані шифи) нищачи кілька з них.

ВІЙНА З ФРАНЦІЄЮ.

Німці облягають французьку кріпость Верден.

Вашингтон, 22. вересня. — Німецьке посольство одержало з Берліна урядову телеграму слідуючого змісту:

"З головної військової кватири доносить, що німецька армія під проводом німецького наслідника престола здобула [illegible] західних фортів кріпости Верден. Прочі форти находять ся під сильним огнем тяжких німецьких гармат.

"Є одній зі здобутих фортів удалось німецький наслідник престола кватиру головного штабу своєї армії."

Французи полонили 25.000 Німців.

Лондон, 22. вересня. — З Парижа доносять приватні телеграми, що Французам удалось відтяти німецьку армію під проводом ген. Клюка і взяти в полон 25.000 Німців. Поголоска ся урядово ще не є стверджена.

Берлін про воєнне положене у Франциї.

Берлін, 23. вересня.

Німецький генеральний штаб оголосив урядово, що англійські і французькі вісти про стан Німців є зовсїм неправдиві. Положене німецьких армій у Франциї є дуже корисне.

Армія під проводом німецького наслідника престола обляга французькі кріпости Туль і Верден.

На боєвій лінії, довгій 125 км., яка тягнеть ся від міста Пантіль аж до Вітрі-ле-Франкоа, битва триває дальше.

Армії баварського наслідника престола і генерала фон Геріген відперли напад Француаів.

Близших відомостий не подасть ся з причин чисто стратегічних.

Німці приступають до офензиви.

Париж, 23 вересня.

Урядово проголошено, що Німці здержали свій відворот і розпочали битву здовж ріки Айсн. Французька армія заняла місто Амен, яке Німці недавно тому опорожнили.

Побіда перехиляєть ся на сторону Німців.

Берлін, 23. вересня.

Нині оголошено слідуючий урядовий рапорт:

"Похід Французів і Англійців зовсїм здержано. Здовж цілої боєвої лінії віднесли Німці великі успіхи, займаючи незвичайно корисні становища. Битва на цілій лінії триває дальше.

"Облога кріпости Верден довершена".

Париж - Лондон, 24 вересня.

На цілій боєвій лінії кипить нелюдсько кріваний бій. Тисячі і десятки тисяч убитих. Рішаюча битва'нїчне ся за пару днів.

Вашингтон, 22. вересня.

Індийські війска висіли на французький беріг.

ВІЙНА З РОСІЄЮ.

В ГАЛИЧИНІ:

Побіда Москалів в Галичині — РОСИЯСЬКИЙ КОМУНІКАТ.

Вашингтон, 22. вересня.

Російське посольство в Злучених Державах оголосило відомости, які надійшли з Петрограду. Російський посол заявив, що вони походять від головного генерального штабу.

"Битва коло Красника і Томашова покінчилась цілковитою побідою російського війска над Австрійцями і Німцями. Австрійці подали ся назад через ріку Сян. Російські війска віднесли рівнож великі успіхи на терені війни в Галичині між Равою руською а рікою Дністром. Страти Австрійців дуже великі. 200 офіцирів і 30.000 Австрійців взято до неволі. Крім сего забрано богато гармат і амуніції. Близших вістий про дальшу побіду нови що ще нема.

Австрийський комунікат.

Вашингтон, 22. вересня.

Австрійський посол Думба оголосив слідуючу телеграму з Відня:

"Нова битва розпочалась не далеко міста Львова. Москалі ширять неправдиві вісти про великі побіди над Австрійцями, щоби лише заохотити Французів до дальшої боротьби. Австрійці полонили понад 20.000 Москалів, які є уміщені в гарнізонах на Угорщині. Російські вісти про велику побіду коло Львова є зовсїм безпідставні і ложні.

Місто Львів не було ніколи укріплене і Москалі заняли його без опору."

Австрийці приступають до офензиви.

Берлін, 21. вересня.

З Відня наспіла урядова відомість, що австрийські війска на захід від міста Львова приступили до офензиви (наладу). По девятидневій битві, в якій по російській стороні бере участь 500.000 армія з 2.000 гармат і 1.500 машинових ґверів, наступив цілковитий зворот в користь Австрийців.

В ПОЛЬСЬКІМ КОРОЛІВСТВІ.

Велика побіда під Томашовом.

Лондон, 20. вересня.

З Петрограду надійшла урядова вість про велику рішаючу побіду Москалів під Томашовом в Галичині. Москалі заняли сильно укріплене місто Томашів, беручи в полон 30.000 Австрійців і богато гармат. Австрійці утікають в найбільшім неладі на полудне в напрямі Ярослава.

Москалі оцінюють силу австрійської армії в російській Польщі на 1.000.000.

Петроград, 20. вересня.

Ціла сила австрійських війск, які беруть участь в битві на боєвій лінії Люблин - Томашів (в російській Польщі), складаєть ся зі 40 дивізій піхоти і 11 дивізій кінноти та числить около 1,000.000 людий і 2.500 гармат. З того близько 600.000 находить ся коло Замостя і Томашова. Праве крило армії в силі 200 батальонів находить ся в Галичині, а ліве крило коло міста Радом в Польськім Королівстві. Се послїдне складаєть ся з кільканайцяти дивізій австрійських і німецьких.

Москалі здобули Городок і йдуть на Перемишль.

Лондон, 24. вересня.

З Петрограду наспіла півурядова вість, що Москалі перейшли на північну ріку Сян і зближають ся до Перемишля, який нейбаром буде зі всїх сторін окружений. Незвичайно важна позиція, місто Городок, находить ся вже в посїданю Москалів. По здобутю Городка заняли російські війска місто Мостиска, 37 миль на захід від Львова. Мостиска є віддалені від Перемишля всего один день маршу.

Побіда Австрийців під Городком.

Манчестер, Масс., 15 вересня.

Австрійський посол Злучених Держав одержав з Відня слідуючу урядову телеграму:

"Битва на захід від Львова закінчилась побідою австрійської армії. Австрійські війска, які заняли були сильні становища на дорозі котра веде до Городка, і на полудне від неї, змусили Москалів по 5-дневній боротьбі до утечі. 10.000 Москалів взято в полон. Москалі стратили рівнож богато гармат і возів з амуніцією.

"Годі було використати цілковиту побіду, бо російська армія коло Рави руської одержала нову поміч і тому зайшла конечність частину австрійської армії призначити на скріплене становищ коло Рави руської."

Чому Німці вернули з під Парижа.

Шатр, Франція, 23. вересня.

Причини несподіваного відвороту німецької армії з під брам Парижа є моральні як і фізичні. Французи, цофаючи ся від самої границі Бельгії перед армією Німців, сконцентрували перед самими брамами Парижа розклад своєї армії так, що загрозили комунікаційну лінію правого німецького крила. Пруський генерал старав ся ударемнити сей майстерний маневр Французів зміняючи нагло фронт і стараючи ся роздвоїти союзну армію. Німецькі жовніри були умучені довгим маршом від Льєж і безперестанними битвами. Коли в додатку побачили, що не йдуть до Парижа, а поминають его, зрозуміли сейчас, що розбив ся план їх командантів. На домір того всього перестала правому крилу приходити провізія.

Німці робили плян маршу вперед, а не плянів відвороту. Коли німецькій армії прийшло ся пробивати свою дорогу назад, дух її був зломаний.

Ніш, 18 вересня.

Сербська армія йде в Боснї постійно наперед. З Банату Сербія Австрійці виперли.

Беріть горожанські папери.

Коли як коли, але тепер кождий наш краян пізнає вартість горожанства Канади, кожди тих, що его еще не приняли вилалюють всюда з роботи. Тих, що хоть лише короткий час жалуємо, але тих бихів, що вже в Канаді по 5 до 10 років і не здобулись приняти горожаньства, не жалуємо і боронити не можемо. Хто не став еще горожанином Канади, а має до сего право, нехай сей час зголосеть ся і присягне на папери.

Зголошуйтесь до
Theo. Stefanik
261 Fort St., Winnipeg, Man.

ГРОШІ В КАНАДИЙСЬКИХ БАНКАХ БЕЗПЕЧНІ. РЯД НИМИ ЗАОПІКУВАВ СЯ. ТОМУ НЕМА ПОТРЕБИ О НИХ ПОБОЮВАТИ СЯ.

КАНАДА

часопись просьвітна, економічна і політична виходить кождого тижня у вівторок.

Видавці: Руська Видавнича Спілка в Канаді.

Річна передплата $1.00
За границю $1.50
Поодиноке число .... 5ц.

Адрес Редакції і Адміністрації: "КАНАДА" 261 Fort Street, Winnipeg, Manitoba.

CANADA
Ruthenian Weekly
Published by Ruthenian Publishing Co. Ltd. of Canada
Subscription per Year $1.00
Foreign Countries $1.50
Single Copies 5c.
For advertising rates and all business matters address: Ruthenian Publishing Co. Ltd. 261 Fort Str., Winnipeg, Man.

Уваги.

МОРАТОРІУМ.

Сер Родмонд Роблін, президент міністрів провінції Манітоби скликав соймову сесію дня 15 вересня а дня 18-го вечером она вже була розпущена. Ся коротенька, надзвичайна сесія буде записана в історії нашої провінції яко воєнна сесія, бо війна її спричинила. Сесія відбувалась дуже поважно і на ній ухвалено лише два закони.

Перший закон се дозвіл управі затягнути дво - мільонову позичку, щоби можна дальше продовжувати публичні роботи і виплатити за зроблені вже роботи.

Другий закон се так зване мораторіум на підставі котрого заплати рат на реальностях чи то за морґечом чи аґріментом продовжають ся на шість місяців, а подібно за рату на других шість місяців.

Се єсть дуже добре право для бідних людий, котрі мають платити морґеч або аґріменти, бо компанії не можуть їх скасувати ані ліцитувати.

Понизше даємо короткий зміст сего закона, щоби інтересовані могли его лучше порозуміти.

Акт відносячий ся до земельних контрактів.

Его Величество за порадою і згодою леґіслатури в Манітобі постановили як слідує:

1. В сім акті слово "земля" означає всяку землю набуту, куплену або даровану.

2. Помимо всякого застереження в кім небудь морґечі на землю або в аґріменті купна і продажи або в кім небудь закупленім аґріменті добровольнім землю на грошеву заплату (не включаючи в се Механік Лєнс, або права в робітничій заплаті) **не можна починати продажних кроків** жадної землі на підставі якого-б се не було противного застереження в кім небудь документі по причині незаплачени грошевої належитости, до скінчення шість місяців (рахуючи) від дня першого серпня 1914 р. не входячи в се, чи час заплати вийшов перед першим серпня с. р. чи по першім серпни або по ухваленю сего права, однак не включаючи того морґечу, котрий вже був залеглий на шість місяців перед першим серпнем с. р.

3. Час набутя спрозапої уже реальности на підставі якогонебудь задовжуючого документу продовжує ся на один рік.

4. Не можна вносити позиву о заплату до шість місяців від назначеного речинця заплати, і всякі вироки і ухвали, котрі запали по першім серпни продовжують ся на шість місяців.

5. Невимушені помешкання застереження можна скаржити за затягнену заплату процентів від капіталу і вирок може бути виданий проти власностей довжника, однак такий вирок не може бути зареґістрований в табулі проти землі довжника до шість місяців від дня сего акту. Всякі правні поступовання будучі в суді при ухваленю сего акту запиняють ся на 6 місяців.

ЛІБЕРАЛЬНИЙ ПРИХВОСТЕНЬ.

Ліберальний прихвостень "Трібюн" в числі з дня 21-го вересня знов накидаєсь на чужинців і їх пресу і замість сказати право в очі, що він хоче, видає горохом а поза плота. Він не може своїм ослячим ухом знести голос іншої мови і страшенно розплакав ся на чужинецькі часописи, що друкують ся в Манітобі, котрих він не вміє читати. Так далеко загнав ся в своїй дурній писанині, що хоче всім чужинцям повирізувати язики, а на їх місце поставлювати англійські, забуваючи, що родовиті англійці суть в великій меншости в Британській Імперії.

Пишуть про Німця, що він жорстокий і немилосердний, а тут же на вільній землі таки під нашим боком ліберальний політик рад-би кождому чужинцеви вирізати язик. Наші хрупики повинні собі добре запамятати ліберальну ласку...

Ох, коби то свиня мала роги!

МІТІНҐ НАТУРАЛІЗОВАНИХ ГОРОЖАН.

Майор нашого Вінніпеґу скликав мітінґ натуралізованих підданих минувшого тижня до сали "Індестріал Бюро" з цілею, щоби натуралізовані горожани заявили свою льояльність до Великої Британії. Що такий мітінґ був на місци, сего ніхто не перечить, але що він не удав ся так, як сего сподівав ся сам майор, то також неперечимо. Ми не дивуємось нашому майорови. Знаємо, що він мав найлучші ціли і заміри виглядом натуралізованих горожан і що він нераз уже нам показав і в практиці. Однак дивуємось або ему, або комітетови, який тим занявсь, що дав ся надути..

Англійський полковник Ж. Б. Аллан висказав своє здивоване репортерови "Трібюн", а не напечатане з дня 16-го вересня, в котрім він дивуєсь, що на 12.000 Німців в Вінніпеґу не було одного, котрий би заявив ся за Британією. "Я чув, говорив полковник, що Німці, хотяй натуралізовані поістають Німцями через дві до три ґенерації. Їх апатія з минувшого вечера єсть дуже значуча."

Нам полковник, не знаючи околичностий, зовсім природно і з чистою совістю, міг так висловитись... Однак ми думаємо за наш обовязок повідомити пана полковника і всіх інтересованих, що не тільки Німці, але і Русини і Поляки котрі так само численно замешкують столицю Манітоби, не були репрезентовані на мітінґу. На сім мітінґу заступав всі три сі народности Мр. Коген. — Він сам, а ніхто інший заступив Русинів, Поляків і Німців і він єсть виною що тоті горожани не були репрезентовані.

Мр. Коген всюда накручує на свою політичну сторону ну і при скликаню такого важного мітінґу, не забув вкинути свою політичну качку.

Люде говорять, що сей джентельмен "єсть віровання Мойжешевого"... Ми не знаєм — однак єго імя і спосіб поступовання дає нам причину за людьми потакувати...

Русини, Поляки і Німці мають свої організації і тії організації, прочитавши майорові оповіщеня, скликали свої мітінґи і назначили своїх бесідників або представителів, — Народ назначив! — Та завдяки махінації, тії представителі зістали відкинені, а на їх місце взяті тії, котрі назначив Мр. Коген.

Тому не вдав ся мітінґ так, як сего дехто сподівав ся. З сего лише одна консеквенція, а то: що на будуче ініціятори таких мітінґів нехай порозуміють ся з представителями народа, а не з якимись там амбітниками, котрі всюда пхають свій мордюк та старають ся усіх нас заступати...

ПАТРІОТИЧНИЙ ФОНД.

Тепер під час, спричиненого сьвітовою війною безробітя і фінансового застою, пора-б і нам подумати і приложити наші руки до якогось патріотичного діла.

Надходить тяжка зима а с нею нужда і недостаток бідних вдів і сиріт та родин, що через збіг обставин лишились всяких средств до житя. Англійські горожани Вінніпеґу заложили так званий Патріотичний Фонд і закликають всіх горожан Манітоби складати свої лепти. До сеї пори вже зложили вже около 200 тисяч долярів та на жаль, ми найменше сам дали — майже нічо.

Думаємо, що не мішаємося коли скажемо, що наші краяни будучи найбіднійшими найбільше з такого фонду потребують користати. Тому пора і нам приступити до якогось діла. Зробити се дуже легко лиш ще трошки енерґії і охоти, а покажемо, що і ми уміємо добрим за добро відплачувати, що і в нашій груди бє також людське серце, що і ми потрафимо помогчи нашому найменшому братови.

При всяких оказіях повинністю збірати жертви на патріотичний фонд.

Наші Аматорські Товариства повинні відограти представлення і дохід жертвувати на сю ціль.

Наші товариства запомогові повинні також щось жертвувати. Священики повинні заложити і збірати датки по церквах. По кольоніях наші фармери повинні закладати комітети і жертвувати від себе що можливо, як не гроші, то зерно, муку, пшеницю і інші товари потрібні до житя...

Наші часописи повинні подумати над сею так важною справою і її ширше обговорити, а тоді і ми не лишимо ся по заду, а приложивши нашу хоч маленьку лепту, покажемо що і ми потрафимо бути патріотами як слід...

На жадане наша редакція охотно послужить всякими подрібними інформаціями...

Новий Гетман.

На недавно відбувшім ся зібраню долярів на "народні ціли" патріярх цілого Єрусалиму, Канії, Галилеї, Афону і Вифлеєма, Митрополит канадийський і американський і пр. і пр. славний Макарій Марченко серед сердечного сьміху зібраної публики, іменував пана нашого вельми заслуженого мужа Кир. Павла Крата найстаршим гетьманом України.

Гратулюємо!

Всіх же бувших і первопоставлених гетманів і кошових Ферлея, Юзя і прочих здеградував і лишив їх всякої достойности і ранги....

Сердитий той наш сьвітовий патріярх....

Зачуваємо рівнож, що вище згадані здеґрадовані кошові внесли проти свого здеґрадовання протест — на руки Макарієвого секретаря о. Мужова...

В канцеларії пана "Лєсра".

— Написали що на вас в Русинах?...

— Або що?

— Та нішо! Як писали, то зараз зробимо скаргу на Русина до суду. Знаєте, що русинок все русин. Він такий дурненький і перестрашений, що як ми лиш палцем покиваємо в черепицю, тот він зараз з заплатою суне...

— Та защо він так платить.

— За то, як хтось напримір зробить вам гопір і напише на ще чесне порекло на ґазеті нечесним атраментом...

— О! так то тепер розумію... Пошукаю старі винені русина може що найду...

— Пошукайте! пошукайте! Ми робимо за "теф"...

Урядове справоздане Росиї.

Ню Йорк, 22 вересня.

Полковник Голєвльский, військовий аташе при російській амбасаді, оповістив нині слідуючу телеграму з Петрограду:

Боротьба проти австрійської задної сторожі продовжує ся на цілій лінії. Від всіх наших армій приходять вісти про захоплена бранців, гармат і амуніції. На лівім березі Сяну ми заатакували з успіхом відступаючих Австрійців. У Східній Пруссії, помимо всіх змагань Німців окружити часть нашої виофуючої ся армії, плани їх не вдав ся їм.

Перевага Росиян.

Відень, 22 вересня. —

Всі донесеня з Галичини кладуть натиск на те, що Росияни мають величезну перевагу чисельну над Австрійцями. Російські дивізії є без міри численніші, чим австрійські. Головно артилерія. Австрійські жовніри заявляють, що на місце десяти убитих Росиян стає двайцять сьвіжих.

Великий Князь пише нову відозву.

Петроград, 22 вересня.

Великий князь Микола видав нову відозву до народів Австрії написану її в девяти головних мовах, якими говорять в Австрії та казав розкинути по місцевостях, занятих російською армією. Відозви видані в мовах українській, польській, чеській, румунській, словацькій, мадярській, сербській, італійській і німецькій. Відозва між иншим заявляє Австрії, що вона відсичувала ненависть між своїми народами, і ограничувала розвій їх мови і віри. Великий князь обіцює народам Австрії волю віри і мови, як рівнож волю для національних аспірацій. "Російські жолдати є вашими приятелі, що борють ся за здійснене ваших ідеалів!" кінчить великий князь в своїй відозві.

Ситуация в Галичині.

Лондон, 22. вересня. —

З Петрограду доносить так про ситуацию в Галичині:

Росияни заняли Городок, 18 миль на захід від Львова, положений на горбках і окружений шістьма ставами, що становлять природну оборону міста. Австрійці самі опустили се місто після занятя Львова.

Мостиска, до яких дійшли уже Росияни, є около сорок миль на захід від Львова на головній дорозі між Перемишлем а Львовом. Розбита друга австрійська армія очевидно була нездібна спинити похід Росиян і схоронила ся в Перемишлі, звідки Росияни віддалені вже лиш 18 миль.

Справоздане.

Дня 30-го серпня в неділю вечером відбув ся концерт з ініціативою п. Ястремського з чого прибуло до каси Укр. Нар. Дому $125.00.

Всім участникам, а головно товариствам, котрі брали участь в сьвяті, як також доброму п. Ястремському за те що він пустив свою салю на той час. Заряд Укр. Нар. Дому складає сердечну подяку.

Дирекция.

Дня 4-го жовтня, в неділю о 2.30 по полудню відбудуть ся звичайні збори тов. Укр. Нар. Дім, на котрих кождий член Укр. Нар. Дому повинен обовязково прибути, позаяк так маємо обговорювати дуже важні справи відносячі ся до заплачення рати за реальність під Укр. Нар. Дім.

Контрольна комісия здасть справоздане, в якім стані знаходить ся майно Укр. Нар. Дому.

Дирекция.

Велика Сьвітова війна.

Кождий з нас інтересує ся війною. Всі радо читаємо новинки які тільки можна зловити про війну. Новинки всякі різні і где які дуже часто самі собі противорічать. Щоби найлучше розуміти розложене армій, коли бити і місцевости потреба мати перед собою Воєнну мапу Европи, где все як найдокладнійше означено. Таку мапу можете легко набути у нас. Кождий хто приміле нам передплату на "Канаду" в сумі одного доляра буде читав нашу часопись цілий рік а такому сейчас вишлемо Воєнну мапу Европи.

Така мапа сама коштує 50 ц. Отже користайте з нагоди і висилайте предплату на адрес:

Ruthenian Publishing Co. Ltd. "CANADA" 261 Fort Str., Winnipeg, Man.

CALDER & SON
663 MAIN STR.
БАНКИРІ І ПРОДАВЦІ ШИФКАРТ.
Стара і солідна вім добре знана фірма.
А. Карапоцюк
Завідатель чужинецького відділу.

SAVOY HOTEL
C. F. HERBERT, Proprietor.
Main Str., naproti C. P. R.
Станція і вікт 1 дол. денно.

Elliot, Macneil & Deacon
Адвокати
Офіс 316 McIntyre Block
Phone Main 18 & 30. Winnipeg, Man.

Фарма на продаж.

Маю на продаж фарму, полуднево - всхідний квотер сек. 28, Т. 36 Р. 27 на захід від 2. мерідіяна. Одна миля від міста Мічел, добра дорога, фарма висока, рівна і урожайна. 150 акрів виорано, 40 акрів до дорого насовиска. Дві криниці добра вода; всі будинки на фармі в досконалім стані вартости 600 дол. Ціна 25 долярів за акер; 500 дол. готівкою, а решта на легкі сплати.

Хто-би хотів сю фарму купити, то прошу звернутись на адрес:

John Wasylyk
Box 1, Meacham, Sask.

П. Карманський.

МАЛПИЧЕ ЗЕРКАЛО.

(Листи з Канади і про Канаду до "Канади".)

III. Лист.

МИ — — ПАВЛО КРАТ І СО.

Чи не той то п. Крат,
Що коло дівчат вить ся?
Гей той то п. Брат,
Що з боржуєм бєть ся.
Нар. пісня.

Побіч Макарія, Мужова і ще кількох найвиразнійших велитів Канади, Павло Крат займає місце. Хиба хто здивує ся тому? Павло Крат! Хто-ж його не знає? Хиба найде ся такий Англієць, що не знавби Рол-Рол, або Українець, що не чув би про Кармелюка що кажу! — Про Хмельницького (Si parva magnis parare licet) — Як вільно малого порівнувати з великим). Павло Крат! Се той герой, про якого писали всі часописи України і цілої Европи! Той Крат, який доказував чудес хоробрости на львівськім університеті; який носив на собі ректорську тогу; який по двох фляшках оковитки набрав ся такої відваги, що з револьвером в одній, з ножем в другій руці, а ще з одним ножем в зубах вдарив відважно на цілий ряд ректорів львівського університету, що дивили ся спокійненько з рам на стіні і в одній хвилі зробив гаракірі що найменше пятьом ворогам України! А потім "пролив кров за Україну" борючи ся на тім-же університеті з "феодалами", бо валючи кулаками в пиві, подрапав собі пальці. Се той самий местник кривди робочого народу, який напав в ночі з бандою борців на безборонні жінки і з криком: руки в гору! трохи не післав на тамтой сьвіт старої бабусі, що не хотіла слухати заливу ватажка, бо мала спаралізовані руки. І трохи не попав на стрічку російських, та на щасте урвав ся з него і ущасливив галицьку Україну своєю особою та зеславив ся тут своїми геройськими подвигами так, що серця всіх красавиць загорілись любовю до ляпару, а вся Україна увінчала його рукою найкращої з дам його серця лавровим вінком. Хиба може рівняти ся з ним славний Дон Кіхот враз зі своїм Санчом Пансою? Крий нас Боже, аби ми зважили ся зіставити зі собою сих двох славних героїв котрі на свій лад потрясли основами феодальної Европи! — Бо хиба Дон Кіхот здобув яке князівство? — А Павло його мав у Гімлі. — Хиба Дон Кіхот був би зважив ся гукати на своїх панів так як Павло Крат? — а Павло Крат гукає на них — мерзанні сукині сини! — Хиба Дон Кіхот писав універсали до своїх підданих? А Павло Крат їх пише сотками, а все не забуде підписатись: "ваш Павло Крат"... Хиба Дон Кіхот був би посьмів кидати в лице професорів університету і заслужених мужів, як М. Грушевський, І. Франко, Ю. Романчук і др. такі агітаційні слова, як: ви старі ідіоти, ви запродали Україну Ляхам і тепер я мушу проливати кров за неї! Невер майнд! На се треба бути Павлом Кратом, а Павло Крат лише один на цілий довгій і широкий Україні — від Кавказу по Сян, від Атлантику по Пацифік. Тут його царство, тут він гуляє, тут "збиває ногами гори і доли, пальнуючи, аби братки не позасипляли" і як сей нічний безсонний місяць, що пасе на безмежнім небі вівці, так він, Павло Крат, стоїть на сторожи всего Українського — що кажу! — всего сьвітового робучого народу, бережучи його перед попами перед національними панами, що від першого до послідного всі суть злодіями, розбишаками, запроданцями французьких епископів і римського папи. Моцний Боже! щоби то стало ся з бідним народом якби не Павло Крат... І якже тут порівнувати Павла Крата з лицарем Дон Кіхотом? Хиба Дон Кіхот був варта тільки, аби хтось за него дав хоч сотку? А за Павла Крата заплатила Галичина 30 тисяч! — Хиба Дон Кіхот позвав на суд своїх ворогів? А Павло Крат позвав на суд всего сьвіта до Віпни Ліхін, аби виказати їх злодійства і тільки тому, що спішилось йому до Канади, бо треба було ратувати тамошню Україну, а не було кому, не ждав на розправу. — Хиба Дон Кіхот здобув коли таке довіря народу, аби він поручив ему на суспільні справи бодай доляра? А Павло Крат був президентом "ради сімох" і завідував успішно тисячами громадського добра. Хиба ще треба більше арґументів, аби виказати, що Дон Кіхот нічим в порівнаню з Павлом Кратом?

Сей славний герой резидує тепер у Вінніпеґу столиці Манітоби. Знехтував славу, знехтував корнети які заслужив своєю керавницею знехтував "карі очі" і пішов у сьвіт служити справі. Що з сего, що і тут має він своє царство і своїх підданих, на яких може вигукувати: бидло, сволоч, сукини сини (Сіо) і пр. і пр.? Хиба се потіха для героя, який пролив кров за народ і повинен був спочити на лаврах — коли мусить він "збивати ногами" цілу Канаду, не спати цілі місяці, викати вітер і пильнувати, аби ся сволоч і дрань не позасипляла і дала з себе зняти останньої сорочки, на яку острить зуби ненаситні націоналісти? Хиба се так легко працювати і видати що місяця новий нумер "Канади", аби якось вижити — під час коли сі канті націоналісти жирують по всіляких офісах, по школах, які нікому непотрібні, бо комуністична держава і так їх нині - завтра покасує? Ну, але така вже на сьвіті правда. Вже то не дармо писав поет Руданський:

"Одні рвуть ся,
Другі потом їх
Тільки мнуть ся".

Мусять же бути на сьвіті такі, що посьвячують ся за аґрарію неробів і пінк, як отсі буржуї, що видумали якусь там Україну і стремлять до її збудовання при помочи школи, що є переживком і останком феодалізму і найбільшим злом для пролетаря всіх краів і народів. (Богу дякувати є ще на сьвіті посвоячені з соціялістами ліберали, які школу підкопують і женуть проч сих буржуїв учителів, як от в Альберті, в царстві Флечера і Бойла). І до таких героїв, що посьвятили спасеню робучого народу усе, належить в першій мірі наш Павло. Чого то він не доказує! "Засмарувати вікно ідеї сажею", — як сказав один поет — убравши ся в тоґу народнього трібуна, прибравши собі до помочи Санча Пансу в особі якогось другого "руського чоловіка" іменем Макарія, накинув ся робітникам на провідника і веде їх до будучого робітничого канвану дорогою анархії і руїни. Бо лиш збанкрутована зруйнована маса, що тратить під ногами ґрунт, що вязуєсь зі всякої етики, що втратить віру в усе, що дає основи і зміст людському житю, лише ся темна, бездільна горда піде за українським Дон Кіхотом якого мрія: руйнувати для самої руїни. Скомпромітувати в очах наших ворогів всю нашу ідейну молодіж, обрабувати лиш нашу громаду на 30 тисяч, надуває тепер темних робітників, плює їм в очі, терором і лайками наганяє їх в сіти експльоататорів, ґадук між ними як колишний мандатор і хоч його голові все мов на ярмарку хоч, вилув ся ще з-малку з всякої етики, накидаєть ся на всіх і вся, всіх поралізує, всюди кирпинить терором паралізує всякі змагання і хоч ще на стільки безличности, що під кождою бездонно глупою нісенітницею, повною брехні, зарозумілости і вуличної лайки підписує ся бундючно: "ваш Павло Крат". Чий? Хиба Макарія і ще двох таких самих! Бо я певний того, що скорше чи пізнійше бідний робітник прозрить і справить ся зі своїм обманцем так, як сліпа юрба се знає.

Чим скорше, тим лучше для обманованих.

ПИЯНСТВО В ВІЙСЬКУ.

Французький писатель Пєр Лоти пише, що жовніри говорять перед війною о двох річах — о пиянстві і розпусті. Напити ся перед битвою а в разі побіди рабувати і насилувати женщини, се ідеал більшої частини жовнірів.

Більше чим 90 процент добровільців, се слабоумні одиниці, котрі дивлять ся на війну як на осібного рода бізнес, де можна безкарно рабувати, красти, насилувати женщин і в нагороду дістати медаль за заслуги.

Один англійський кореспондент заявив, що російська армія під Муґденом побита не Японцями а алькоголем.

Російська армія мала цілий транспорт горівки, котрий як ока в голові стерегла досить велика армія. Росія всегда веде перед в розпиваню людий і в розпусті і ніколи не думає брати лішного приміру з Західної Европи і Америки. Хотяй і они не дуже поступили вперед, то всетаки зачали серіозно думати, щоби викорінити цілковито алькоголь з війська, бо переконались, що пяний жовнір не може віднести побіди над тверезою армією. Єсли обі воюючі армії бють ся пяні, то се не війна, а проста драча пяниць. Коли пяна армія то і невойськовий чоловік легко догадаєсь, що виграна мусить бути по стороні тверезих.

По російсько японській війні Сполучені Держави заборонили уживати алькоголю своїм матросам і жовнірам сухопутної армії. Перед відправленем англійських жовнірів на поміч Франції в теперішній війні, англійський міністер війни, роздав всім жовнірам брошурки з описанєм шкоди, яку випродукує піянство і в своїй мові просив, щоби жовніри заховували ся з женщинами по джентельменськи.

Цісар Вільгельм остро заборонив уживати своїй армії алькоголю в теперішній війні і загрозив, що кождого пяного жовніра розстріляють. Заборонила уживати алькоголю також і Франція і Росія.

Читайте і ширіть "Канаду" від хати до хати і з рук до рук.

о. Володимир Держирука.

ЛИСТ ЗІ ЛЬВОВА.

Перша вістка про передане Сербії ультіматум через Австрію пройшла зовсім нечайно. Ніхто з пересічних людий не прочував такого наслідку переведеного слідства в справі сараївської трагедії. Навіть між визначнійшими нашими політиками про таке ніхто не говорив. Загалом кажучи, цілий перебіг слідства держано у великій тайні, до часописей не доходили найменші вістки а тимчасом публика не могла знати чи взагалі яке слідство переводить ся.

Львів дізнав ся про ультіматум дня 24-го липня, в пятницю, по полудни. Враження було незвичайне. Між населенєм Львова розкинено таку масу надзвичайних видань часописий, як ніколи перед тим. Заробляли на сім добрий гріш всякі часописні ґешефтярі. Дуже часто можна було на дорозі стрінути розношика часописий, що верещав під небеса: "Найновійші вісти в справі непорозуміня між Австрією а Сербією!" Цікавий був кождий отже, того нового. Коли однак заплатив за дві карточки додатку часописного яких 4-6 сотиків і з жалобою прочитувати друковані "новинки", бачив серед пересердя, що се ті самі вісти, що доходили до відома публики тому три-чотири години і що тільки змінено заголовок для замилення публики. Найбільше надзвичайних додатків видавала польська часопись, що виходить у Львові два рази денно: ранком під назвою "Ґазета поранна", а вечером "Ґазета вечорна". Вся біднота, що жила на який-будь заробітках цілими тижнями валіки сі, старухи і обдерта хітвора, весь змінило ся в кольпортерів і цілими днями наповняло вісними, нераз дикими верескотами вулиці столичного міста.

Лучали ся при тім сьміщні історії. Приміром може пасувати таке: На площі коло Бернардинської каварні, в місци, де задержують ся всі лінії трамвайні, стоїть високий костистий старець з вихудлим лицем, в подертій одежині і рівно сиплим, млявим громовим голосом адвертайзмує "Газету поранну". Навчили його видно в редакції фрази: "Австрия виказала війну Сербії, нех жиє Австрия; преч зе Сербіом!" І бідний чоловяга, не розуміючи нічого з вітверджених на память слів, повторяв фразу безвинно. Продає свою ґазету цілими десятками. Чоло його вітніе а старече лице вкриває ся легко замітним румянцем вдоволення. Біда тільки в тім, що слова по якімсь часі так йому зачали мішати ся, що публика чула завсідно: "...нех жиє Сербія преч з Австріом!" Початково звертали йому увагу, що се нельояльно так говорити в столиці австрійської провінції "преч з Австріом"! Говорили шутливо, знаючи що се тільки мимохітна ошибка утомленого язика. Однак старенький "кольпортер воєнних відомостий", не дав ся збити з пантелику, але говорив дальше своє, уважаючи сю, для него самого неясну фразу, за джерело свого заробітку. Як і він годинами стоїв біля ясного старика і був сьвідком як найвірнійший і найбільше привязаний до "нашого цісаря" горожанин говорить спокійно: "Преч з Австрією!"

Коли війна минув реально даний Австрією Сербії і населене не дізнало ся, що сербське правительство злекговажило собі жадане нашого правительства тоді вступило між населенєм се, що ми називаємо настроєм воєнним. Який се настрій?

Вулиці Львова роять ся від людий. Видко лиця знервовані, то знов веселі - веселі. Хвилевий переляк уступав вкінци незвичайному ентузіязмові. Гуртами більшими і меншими громадять ся люди всілякого покрою на численних міських площах і живо розправляють про війну. "Прецінь раз скінчить ся зі 'Сербією!'" — кричать всі. Ентузіязм загалу перенїс ся з вулиці до часописий. Патріотичні заклики австрофільські містять ся всюди. Навіть в соціялістичних часописях. Відозви всяких боєвих організацій так польських як і українських, появляють ся друком і розхоплюють їх миттю. Українська Боєва Управа видає відозву не тільки до населення Львова, але загалом до цілого українського населення Галичини і взиває до творення боєвих комітетів і до списування добровольців. Взиває також і жіноцтво, щоби вписувало ся до Червоного Хреста.

На міських парканах являють ся мобілізаційні заклики. Цісарське "До моїх народів" — вредаговане так щиро, так сердечно, хоч коротко. Згадуєть ся в сім про старечі літа монарха і про його добру волю удержати мир. Кождий мимохіть

(Продовжене на стор. 4.)

HUGH D. CUTLER
адвокат
Полагоджує всякі справи. Ві всяких процедурах удавайтесь до нього.
Phone M. 2???. 210-11 Nanton Bldg. Winnipeg, Canada.

Перша українська фабрика у Вінніпеґу
що виробляє різні меблі, бюра, офісові столи шафи і річи сим подібні.
Виробляємо двері до хат, вікна по найтаньших цінах. В нас можна дістати різні шкла шліфовані зеркала. Також висилаємо наші вироби і на провінцію по найдешевших цінах. Нігде не дістанете дешевше як у нас.
Тому свій до свого!
Приходіть або пишіть на адресу:
M. HAWRYSZ
Phone St. John 2??2.
1182 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

Боротьба з сухотами!

Товариство галицьких друкарів у Львові видало серію (10 штук) чудово кольорованих гуцульських переписних листків роботи відомого нашого артиста-маляра І. Труша (Водопад Пруту, Гуцульський хлопець, Каплиця, Гуцульська дитина, Вид з Ділка, Камінь Добоша, Гуцули трембітарі, Вид з Ямни) і Д. Олиньского (Дім здоровля друкарів в Микуличині, Церква в Микуличині). ЦІНА ОДНОЇ СЕРІЇ 30 центів.

Хто бере більше серій, дістає опуст.

Чистий дохід призначений на санаторію для хорих на груди друкарів.

Замовлення і гроші (можна і канадійські почтові марки) просить ся слати на адресу секретаря Товариства:

В. БУНЯК, у ЛЬВОВІ,
УЛ. СКШИНСЬКОГО Ч. 14, 83
(Lemberg, Galicia, Austria.)

Заснований 1900.
ДР. МОРДЕН.
Дентист.
котрого заряд сеї часописи рекомендує **Сотки людий** скористали з нагоди зниженя ціни за направлюване зубів.
ЧОМУЖ ВАМ НЕ СКОРИСТАТИ.
Ми закладаємо золоті зуби по 5 дол.

Тягнемо зуби без болю.
Маємо прилади за помочию котрих направляємо зуби так скоро, що людий мешкаючих поза містом обслугуємо дуже скоро.
Наша адреса:
482½ Main Str.,
Resho Block.
Winnipeg, Man.
ГОВОРИМО ПО РУСЬКИ І ПО ПОЛЬСЬКИ.

EDELWEISS BREWERY
A. W. RIEDLE, Prop.
WINNIPEG — ELMWOOD
Пиво Лягер, Ейл, і Портер найлучший.
Спробуйте пити *Riedle's Beer*
Telephone - - - Main 2987.

Dr. B. GERZABEK
Одинокий Руський Лікар зі старого Краю в Канаді.
СПЕЦІЯЛІСТ ВІД УСІХ СЛАБОСТИЙ
Приймає хорих дома н. ч. 613 SELKIRK AVE. від год. 1-3 по пол. і від 6-10 вечером. Telephone: St. John 688 як також в ЛІЧНИЦІ ЕЛЕКТРО-МЕДИЧНІЙ, н. ч. 415 417 Pritchard Ave. від год. 9-12 рано, 5-6 по пол. і 7-9 вечером. WINNIPEG, MAN.

(Продовжене зі сторони 3.)

призвав сим щирим словам по ану рашю.

На львівських вулицях зачинають появляти ся перші вісти воєнні. Се гурти резервістів з сіл, що з клунками вештають ся по всім усюдам, щоби найти своє пристановище. Се робить дуже пригноблююче враження. Тих людий відорвано від найкращого заняття; докінчування жнив і женуть їх на калітво або смерть. Бідня ся відчувають се самі. Видко по їх лицях дивно помарнілих і переляканих, по сій тихій а сумній резиґнації. Се вже тепер, коли днина часу не спіла успокоїти роздратовані нерви. А що мало діяти ся тоді, коли серед білого дня залунав по селах голосний звук двона і зібрав з піль далеких всіх мешканців села, щоби вони дізнали ся від своєї громадської старшини про війну! Кілько там було плачу і вмлівання? Перед касарнями, де відбуває ся мельдоване резервістів великий натовп. Особливо на городецькій вулици біля касарень Фердинанда, перед корпс-командою і коло церкви св. Петра і Павла, де записують ляндверів. Стоїть там усьо: жовніри, чемні і услужні, резервісти з втомленими лицями і переляканими поглядами і жінки з почервонілими від ревного плачу очима і діти, що цікаво оглядають великанське людське мурашисько і старі баби і старухи, що кланяються низько перед кождим "напомвонком".

При брамі коло кождої із згаданих касарень стоїть повно жовнірів, бо резервісти силою товплять ся до середини, гадаючи, що жде їх велика кара, коли сейчас не замельдують ся. Кількох фельдфебілів ходить між ними і успокоює. Говорять вони, що нічого не поможе, [illegible] замельдувати ся. Та успокоїти не так легко, бо численними [illegible] прийде [illegible] резервісти, злякані і застрашені. Глядіти на тих бесталанних — плакати хочеть ся.

Головний дворець набитий людьми. Так повно, що ледви можна дохати ся до середини. Плач, зойки, крики, сьміхи — не до описання. З початку [illegible] ся цікаво, а небавом попадаю в якусь намороку. І не [illegible] собі справи, що се таке. "Може се сон?" — питаєш ся мимовільно. Дам би Бог, що би се був сон.

Перед двірцем сотками вози. Ціла площа ними заставлена. Повно тяжких драбинястих хлопських возів. Попривозили ними резервістів з поблизьких сіл львівського повіта і ждуть... Самі не знають чого ждуть. Трудно-ж їм привести вояка і втікати назад! Се-ж не те, що привести до Львова фіру сіна, скинути його перед рогачкою і завернути з поворотом... Вони-ж сі вози, привезли цісареви молодого жовніра на оборону "нашого" краю. Такий милий був в хаті, а такий дуже потрібний при живах: кінку, діти і старельких родичів годував і зодягав! І ждуть сі вози цілими годинами; а може, що приїхав тим возом, може вже в жовнярськім мундурі жде сеї хвилі, коли-то витранспортують його на стацію і повезуть в велику путь.

На дверях шинку Жидюга. Такий поганий зір його, мов у лиса. Згірдливим поглядом кидає по всіх тих нещасливих подаючи їм то пиво, то горівку то кусень ковбаси з хлібом. Навіть в часі так страшнім, як війна, один Жид остав Жидом. Офіцир десь подів свою строгість військову; обізвало ся у нього людське серце; вже на таку самітську долю йде, що і простий вояк. Говорить отже з резервістами, так прихильно, так гарно, що аж любо дивити ся. Весь, що колись чимбудь гордило ся, нині присмиріло і старасть ся потішити прибитих печалию війною вояків. Бачу якусь молоду дівчину, інтелігентну і поважну, як ходить з чималим кошиком поміж жовнірів і їх родин і роздає їм даром, що може: цигара пачечки овочів, чоколяду.. Зі всіх боків симпатичні лиця, усюди прихильність, тільки у Жида не найдеш її..

— Дай вперед гроші, то дістанеш! За дурно нема і на війні! — отсе його одинока потіха для резервістів.

Богато сидить попід стіною пяних. Замкнувши очи мурчать собі якусь сумну арію, похитуючи то в один бік то в другий головою. Не шукають зачіпки, як се звичайно дієть ся серед пяниченя: вони шукають тепер самоти, вони вхо[illegible] можливо глубше в свое теперішне незавидне положенє [illegible] для цікавого обсерватора [illegible]. Їх душа [illegible] під тягарем розлуки і непевної долі, коли рівночасно уста співають пісню [illegible] для заміщення цікавих гадок. Бо хто кому знати, чим закипіло хлопське серце? Но що кому знати, яка скорб точить черваком жовнірську груди?

Декотрі з них відважніші. Протискають ся поміж товпою і співають якусь прощальну пісню з таким патосом і так крикливо, що вуха треба від неї затикати. Ніхто йому однак не боронить співати. Коли буде співати? Тоді коли заграють сурми а за ними смертоносні гармати, тоді, коли острій московський штик потопе в молодечій груди і випіють горячу кровцю, на сьвиту землицю: тоді, коли не буде час сказати: "Прощай сьвіте!"

Зі всіх боків доносить ся зойки жінок і діточі лебедіння. Ще більше додають жалю. Прямо дивити ся годі на сю людську недолю...

Добуваю ся якось з того людського соборища йду піхотою до міста. Стріткарою не поїдеш, бо йде ледви що годину, або й рідше. Всі моторові і кондуктори — на війні. Та й сі, що їдуть, їдуть так поволи що ліпше — пішки.

ГАЛИЧИНА В ЧАСІ ВІЙНИ.
Заліщики.

Вже першого дня проголошення загальної мобілізації богато артикулів поживи відскочило в гору, богато уйшло на ціні (пр. 8 яєць за 20 с.). В місті забракло дрібного гроша, котрий — нота бене — поховали жиди, бо в їх руках вся торговля. Не помогло, що уряд податковий виміняв одного дня звиш 50.000 К. — все пішло мов під землю. Дійшло до того, що військова патруля ходила по склепах вимінювати паперові гроші і формально переліцитувала їх, причім показалось, що всі навіть найбідніші жиди мають гроші поховані.

По декотрих селах був спершу неоправданий переполох. Худобу і дріб випродували, річи спаковували і закопували. Одначе згодом усе вернуло до нормального стану.

Розуміє ся, що всі надзвичайно цікавлять ся випадками дня, а довідати ся можуть тільки з газет, за котрі взагалі дуже тяжко з приводу здержання правильного курсу зелізниць; специяльно тяжко за українські часописи. Перед склепами де продають часописи щоденно формальна облога — тиснуть ся й наші селяни і по півгодиннім чеканю, всіми обштовхані виходять з "Веком" в руках. Сим "Веком Новим" заспокоюють свою цікавість, але про наші змагання національні в сю пору нічого не знають. Українська інтеліґенция по селах повинна вже раз відчитами звернути увагу селян на значіннє своєї національної преси і то значіннє у всіх часах — а не лиш в часі війни.

Вповаж місцева інтеліґенція в Заліщиках повинна звернути увагу, щоби склепар котрий займаєсь перепроданеж польських часописий подбав також за українську пресу.

8. с. м. урядило місто малу маніфестацию, працюючи 58. полк піхоти. В імени Українців промовив на стациї парох о. Чорнодоли. Відспівано гимни австрийський і український. Дня 10. с. м. відбулось в місцевій церкві на інтенцию побіди австрийської армії богослуженє, на котре явились-репрезентанти військових і цивільних властий, репрезентанти політичні. Гостий привитав в мові українській і німецькій парох, котрий і виголосив патротичну проповідь. Підчас богослуження відбулась збірка на "Червоний Хрест". Варта було бачити ту піднесену хвилю, в котрій кожда, дословно кожда рука простигалась, щоб і від себе кинути лепту.

З арештованих замітніші: арештоване пароха Бедриковець о. Стрільцева, пароха Залуннець о. Дольницького та артиста - маляра Майданюка, — останнього як російського підданого.

Наслідком якогось непорозуміня арештували й Українця о. Гнідого з Лук на Буковині.

ВСЯЧИНА.

Кілько мешканців має земля?

Найновійші обчислення в тім напрямі робив проф. Супан з Готи в Німеччині і подав їх у своїй науковій праці під заголовком "Населенє землі". Після нього людське населенє нашої земської кулі виносить около міліярд 623 міліони 300 тисяч. З того числа числа припадає на Африку 170 міліонів, на північну Америку 110 міліонів, на південну Америку 35 міліонів, на Азію 900 міліонів, на Австралію 9 міліонів на Европу 400 міліонів, а на підбігунові околиці 300 тисяч.

Цікаве буде додати порівнаніе густости населення. Покаже ся тоді що найгустійше заселена Европа, в якій на кождій милі квадратовій мешкає пересічно 107 людий. По ній іде Азія, де на одній милі квадратовій мешкає пересічно 53 людий, дальше Африка з 15 людьми на квадратову милю, північна Америка з 14, південна Америка з 5, дальше Австралія з двома людьми на кожду квадратову милю. В підбігунових околицях не припадає пересічно навіть одного чоловік на кожду милю, бо там на 100 квадратових миль припадає ледво 6 людий.

Не меньше цікаві будуть згодочні числа, подавані різними ученими на число людий в давних часах. Так приміром учений Бодіо обчисливав, що населенє землі в часах панованя римського цісаря Августа, себто меньше більше коло часу народженя Христа або коло 1900 літ тому назад, виносило не більше як 54 міліони. А другий учений Малтус каже, що населенє Европи, хоч нині числить понад 400 міліонів, перед 15-тим віком ніколи не виносило більше як 50 міліонів.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Повідомляю всіх інтересованих, що моя теперішна адреса есть слідуюча:
PAUL GIGEIZUK,
280 College Ave.,
or Dept. of Education.
Winnipeg, Man.

ПОТРЕБА
Русько - англійського учителя в Іст Селкірк.
Апліканти зволять писати до
Франко Вітко
Іст Селкірк. Манітоба.

БАТЬКО РОДИНИ, або всякий мущина, котрий має поверх 18 літ, може взяти гомстед, чверть секції отвореної домініяльної землі в Манітобі, Саскачевані і Алберті. Жолоскуючий ся мусить явити ся особисто в аґенції домініяльних земель або в суб-аґенції дістріктовій. Брати гомстед через повномочіе можна брати в всякого місцевого аґента домініяльних земель (не суб-аґента) після певних умов.

ОБОВЯЗКИ — мешкати на фармі і управляти землю через три роки. Гомстедовець може мешкати на фармі не меншій як 80 акрів не дальше як 9 миль від гомстеду — на певних умовах. В всякім випадку вимагає ся хати в котрій можливо мешкати, хиба тоді ні, Коли повинности помешкання відбуває ся в сусідстві.

В декотрих дістріктах гомстедовець може призмитити чверть секції сусідуючої з його гомстедом. Ціна три долари за акер.

Обовязки: — Шість місяців мешкати кождого з шість років від дня вступу (включаючи час потрібний до удержання патенту на гомстед) і пятьдесять акрів обробити.

Гомстедовець, котрий покористував ся правом одержання гомстеду і не може взяти призмишки, може купити гомстед в певних дістріктах в ціні 3 дол. за акер. Обовязки: — мусить мешкати через шість місяців кождого року через три роки. Виробити 50 акрів побудовати хату вартости 300 дол.

Скількість обробленої землі може бути зменшена тоді коли земля є корчовата або камениста.

W. W. Cory,
DEPARTMENT OF THE INTERIOR.
OTTAWA, ONT.

ДО КАНАДИЙСКИХ - РУСЬКИХ ФАРМАРІВ І РОБІТНИКІВ.
ПИЖЕ ПІДПИСАНА КОМПАНІЯ МАЄ ЧЕСТЬ ПОВІДОМИТИ ВАС, ШО ОНА МАЄ В ВОЛОДІННЮ І ОФЕРУЄ:
НА ПРОДАЖ 27.000 АКРІВ
прекрасної добре уступленої землі, готової до орання, по ціні від $18. до $20. долярів за акер, по дуже приступній ціні. Одна десята часть всеї, а решта на десять років на виплат з процентом 7%. [illegible]
Тепер коли [illegible] 1915 [illegible]
THE STANDARD TRUST COMPANY
346 Main Str., Winnipeg, Man.

Edward L. Drewry,
REDWOOD ПИВОВАРНЯ НА
St. John — Winnipeg
Наші вироби самі себе хвалять.
Пийте "DREWRY'S: Ляґер, Ейл і Портер
Мінеральні води всім знані.
Телефон: St. John 221.

П. П. АЛЕХНО.
Русько - Польський заклад фотографічний, поховний і погребовий. — Автомобілі для винайму, карити на весіля по $3.00. Заходіть в потребах до мене на адресу
376 Selkirk Ave.
Телефон: St. John 1794.
WINNIPEG, MAN.

THE SELKIRK HOTEL
Новий і модерний.
T. H. Nesbit і J. M. Wilson, Prop's.
[illegible]
802-804 Main st. Phone S. J. 2533.

Ontario Hotel
858 MAIN STR.
PHONE: St. John 605.
Jas. Hennesey, Propr.
Коли хочете випити [illegible] то зайдіть до „ОНТАРИО". [illegible] Добра ціна.

ПОЗІР!
ПЕРШИЙ РУСЬКИЙ СКЛАД
вина, пива, горівок і всяких других лікерів під назвою
"ОРЕЛ"
НА СЬВЯТА! НА СЬВЯТА!
Напитки в нас різнородні і первоклясні знаменитости — зреєтрою, коли зайдете, або купите в нас товар, то самі побачите.
Тепер з нагоди на сьвята, ми постановили знижити ціну на наших товарах, тому користайте з нагоди і замовляйте в нас всі напитки, котрих будете потребувати на сьвята.
Ось Вам наші знижені ціни:

Там Джін 1 гальон	$2.50
Житнівка 1 гальон	$3.50
Бренда (коняк) 1 гальон	$5.00
Бренда лутша 1 гальон	$5.50
Скоч 1 гальон	$4.50
Ганишівка красна 1 гальон	$5.00
Ганишівка лутша 1 гальон	$6.00
Кмінківка 1 гальон	$7.00
Кмінківка лутша	$9.00
Рум 1 гальон	$8.00
Рум ямайка 1 гальон	$9.00
Вино 1 гальон	$1.00
Старий порт 1 гальон	$1.25
Ліпше за гальон	$1.50
8 літний порт 1 гальон	$2.50
Білий порт 1 гальон	$2.50
Черешневе вино 1 гальон	$2.25
Лондон порт 1 гальон	$2.50
Катауба порт 1 гальон	$3.25
Катауба ліпше за гальон	$3.50

Угорське вино квартова фляшка від 25ц до $1.25.
На замовлене висилаємо в тій хвили на фарми.
Дякуючи наперед за ласкаву память, остаю
З поважанєм
Alexander Roshko,
175 Henry Ave., Phone Main 1757. Winnipeg, Man.

КАНАДА

„КАНАДА"
виходить кождого тижня у вівторок.
Річна передплата в Канаді $1.00
За границею $1.50
Видає:
РУСЬКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА В КАНАДІ.
Адреса: "КАНАДА"
281 Fort Street, Winnipeg, Man.

~ CANADA ~

ЧАСОПИСЬ ПРОСЬВІТНА, ЕКОНОМІЧНА І ПОЛІТИЧНА.

„CANADA"
Ruthenian Weekly Published Every Tuesday By
RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd. of CANADA.
The best medium for advertisement.
Subscription per Year $1.00
Address: „CANADA"
281 Fort Street, Winnipeg, Man.

РІК II. Вінніпеґ, Ман. Четвер 1-го Жовтня 1914. Число порядкове 56. Winnipeg, Man. Thursday October 1st 1914. Число 38.

Воєнні Вісти.

ВІСТИ З ПОЛЯ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ.

Лондон, 30. вересня. — Великий перелом в борбі над рікою Айсне есть неминучий і вислідом его буде цілковита побіда союзників, — так говорять Британські воєнні знатоки. Свою опінію они виробляють на підставі новин одержаних з поля битви, котрі показують що союзників ліве, праве крило і центер постепенно пруть Німця назад. Перелом буде повільний і скінчить ся цілковитим випертєм Німців з Франциї. Ся страшна і в історії нечувана битва тревав вже двайцять день і борба веде сь день і ніч без перестанку. Страшенні страти в людях по обох сторонах, тисячі а тисячі убитих і ранених.

Ріка крови.

Битва над самою рікою Айсне тревала вісім день. І то одні то другі переходили ріку нахвачи противника перед себе. Так много трупів попадало в воду що велика ріка минами представляла саму кров. Поверхня води цетелена плаваючими частями тіла.

Бельгійці вирізали много.
Лондон 30 вересня.

Кореспондент Деннеї Хронікл доносить що около 150.000 війска бють ся завзято на лінії межи Термонде і Афлот. "Та війна" каже кореспондент "виглядає так якби обі сторони забували своїх посыланих сил. Бельгійська оборона [illegible] лучною німецькою артилерією есть подивляюча. "Що ся тичить до Антверпен то не есть так легко сказати, поки не будемо знати результату з вчерашної (Вівторок) битви. Місто є добре уфортифіковане, має досить провіянтів і сильну оборону. Німецькі страти страшні. Напевно тисячі Німців упало".

Затопили кораблі.

Німецькі субмарини (підводні судна) затопили торпедами три британські опанцеровані кружляки — Абукір, Роґ і Кресі — з сотками моряків.

Німецькі судна пробили торпедами насампере Абукір і коли сестринні кружляки Роґ і Кресі приплили на поміч морякам з потопаючого корабля, торпеди з німецьких субмарин розірвали їм боки. Британські воєнні кораблі після сего обсипали огнем зі всіх скорострільних гармат всі місця на поверхні води, где крутила ся вода, або где показали ся бульки. І як оповідають вратовані моряки, котрих привезено на беріг до Голяндії, затопили в той спосіб два субмарини. На кораблях їхало 2,265 офіцирів і моряків і з них вратовано лише около 400.

Всі три затоплені кораблі мали по 12.000 тонів і були збудовані десять літ тому назад. Всі три були опанцерованi і узброєні в чотирнайцять гармат. Кождий корабель мав ще собі по дві гармати 9 цалевих і по дванайцять 6 цалевих.

Берлін. — Німецький командант марнарки доносить, що лише оден субмарин затопив три англійські кружляки і що сам неушкоджений вернув до воєнної пристани.

СТРАШНИЙ ПОЄДИНОК АРТИЛЕРІЇ.
Париж, 25 вересня.

Більшість союзних армій не бере участи в бою, — чекаючи захована в траншеях на вислід страшного поєдинку межи артилерийними союзників і Німців.

Жіль Ведрін, знаний француський авіятор, доконав відважного злету проти німецького летуна, що розглядав позиції союзників. Ведрін, як лише добачив німецького злету на аероплані сів на аероплан і погнав в гону. Коли був над німецьким літаком, почав [illegible] окружати його, а перелітаючи понад него, застрілив його кулою з свого автоматичного карабіна. Машина німецького а[illegible] зсунулась, а авіятор полетів в воздух. Машина впала з трупом авіятора на землю. Ведрін доконав сего подвійного подвигу перед тим.

Спеціяльно сильні німецькі атаки звернені на місто Рем, яке є центром важних залізних ліній.

Славна катедра в тім місті терпить від німецьких бомб. Тимчасом союзники заняли сильні позиції на правім березі ріки Ене, де вони заняли всі горби. Німці заняли форти коло Рем, покинені союзниками. І з них обстрілюють француські і англійські війська в траншеях. Улевні зливові бурі і зимний вітер дають ся сильно в знаки союзникам, що лежать в окопах, а не мають шатер.

ЦІКАВА УТЕЧА НІМЕЦЬКИХ АВІЯТОРІВ.

З Берліна надійшли отсі цікаві відомости про утечу німецьких авіяторів. Одно каже так:

Двох німецьких офіцирів мусіли спустити ся на землю, бо їм попсув ся мотор. На них зараз напали мешканці околиці зі стрільбами. Одному офіцирові пощастило ся зловити війта. Поки один держав війта, наставивши до него револьвер, його товариш поправив за той час мотор. Опісля примусили летуни війта сісти з ними разом на аероплан і поїхати геть.

Два другі авіятори, у котрих поломала ся машина, попадали на землю і сильно побили ся. На них напала з вилами і косами товпа француських селян. Німці здержали толпу грозячи револьверами і повтікали в ліс.

ПЕРЕМИШЛЬ ЗДОБУТИЙ?

Телеграма з Петрограду з датою 30-го вересня — доносить, що укріплене місто Перемишль упав. І Москалі заняли вже як саме місто, так і всі форти, які сего міста боронили. Після сего самого донесення мали Москалі забрати до неволі цілий гарнізон війська, який боронив Перемишля, як також здобули богато канон, амуніції, пожива та всяких військових приборів.

Если се донесенє є правдиве то Москалі суть тепер панами цілої Галичини, аж до Кракова.

Москалі сподіють ся в короткім часі забрати також Краків а опісля, здобувши німецьку твердиню Бреслав, помашерувати на Берлін в "гостину" до німецького цісаря Вільгельма. В недовгім часі довідаємо ся, чи Москалям сей план удасть ся...

МОСКАЛІ НА УГОРЩИНІ. — ЙДУТЬ НА БУДАПЕШТ.

Телеграми з Парижа і Петрограду доносять, що Москалі заняли всі проходи в Карпатських горах, які провадять з Галичини на Угорщину і їх армія находить ся в сю пору вже на Угорщині та машерує скоро на столицю Угорщини Будапешт, хотячи її здобути.

НОВА БИТВА.
Лондон, 30 вересня.

Австрійська армія, виперта Москалями з Галичини, зібрала ся на Шлезку і готовить ся там до нової битви з надходячими Москалями. Загально надіють ся, що ся битва дуже запята і кровава, бо вислід її буде рішати про судьбу австрийської держави.

Вагу висліду сеї битви бачуть дуже добре Австрийці і докладають всіх старань, щоб з неї вийти побідниками.

На поміч австрийській армії прийшло кілька німецьких корпусів.

Холера в австрійськім війську.
Венеція, 29 вересня.

Угорський міністер справ внутрішних оголосив урядово, що серед ранених австрийських жовнірів сконстатовано 9 случаїв азийської холери. Ся відомість викликала великий переполох в цілій Австрії.

Австрійські власти докладають всіх старань, щоби запобічи дальшому ширеню ся сеї страшної зарази.

Лондон, 30 вересня.

Кореспондент з Риму доносить, що після депеші, наспівшої з Відня, Москалі мають в посіданю всі желізні дороги в околиці Перемишля і машерують скоро в двох колюмнах. Північна часть армії московської ударила на місто Тарнів, [illegible] послідну перешкоду в дорозі на Краків. Полудневна армія заняла Сянок і машерує так само в напрямі Кракова, хотячи взяти в два огні, уступаючу армію австрийську.

Москалі правдоподібно не будуть здобувати Кракова, а тільки полишивши довкола него сильну армію, хотять поспішити ся на Бреслав, де має лучити ся з центральною [illegible] армією, яка тепер находить ся в польськім королевстві.

Після иншої депеші з Відня зголошено, що полонята армія австрийська получила ся з армією німецькою, що прийшла їй на поміч. Обі ті армії розпочали на ново борбу з Москалями в околицях Тарнова і Кракова.

Француська ворожка пані Теб угадала.

Славна француська ворожка, пані Теб здобула собі велику славу між Французами за се, що її віщби, які оголосила ще в місяцю січни с. р. в части вже сповнили ся...

Пані Теб заповідала іменно ще тоді, що в половині року вибухне европейська війна, а попередить її сензацийний процес, — що відбув ся саме перед двома місяцями в Парижи — дальше заповідала вона що умре Папа римський заразом після вибуху війни; що Німці будуть близько Парижа, однак не здобудуть його... Віщувала вона також смерть для німецького цісаря на 29 вересня — в сім однак помилила ся. На 29 жовтня знов, заповіла вона що в сім дни француська армія вступить в границі Німеччини, — а дня 7-го падолиста закінчить ся війна...

Правда, нема що казати, де що удало ся відгадати славній француській ворожці, та чи буде вона така щаслива і з дальшими своїми віщбами, се скаже нам недалека будучність.

З ПОЛЯ ВІЙНИ КОЛО БРОДІВ.

Завзята борба коло Лешнева. Наші ополченці положили около 500 козаків разом з кіньми. Паніка в Бродах. Утеча і поворот назад.

На схід від Бродів у віддалено около 6 км. від російської границі лежать місточка Лешнів і Щуровиці і сусідні села Комарівка та Корсів а над самою границею Митниця напротив Митниці по російськім боці. Тут розіграла ся в суботу пополудни кровава боротьба, в якій полягло кількасот російських козаків.

Около 2 год. пополудни напав російський відділ зложений з 300 козаків на наш відділ зложений зі 100 ополченців, 20 жандармів і 10 мужів скарбової сторожі, які стояли за горбком коло Лешнева. Наші мали так добру позицію що по кількох сальвах здесяткували Москалів, які утікли до Митниці. Наші вігнали за ними коло Комарівки стрінули ся з новим відділом козаків та почала ся з обох боків острая пальба. Козаки знов подали ся взад, а наші завернули до Лешнева. Зі сторони Митниці надтягнув сильний російський відділ з 500—600 мужа а нашим прийшло в поміч лише кільканайцять мужів скарбової сторожі зі Щуровиць, бо в околиці нашого війська не було.

Провід над цілим відділом обняв комендант постерунку жандармерії в Лешневі вахмайстер Захарчук, який показав ся дуже спритним начальником.

По кількох сальвах в чистім полі заняв наш відділ дуже догідні позиції за валами висотою около 5 м. які тягнуть ся довкола Лешнева почавши від латинського монастиря. Зпоза тих валів почали наші так сильний вогонь, що неприятель були ся приступом вдарити на місто, бо думав, що там є сильна залога, але з поля відповідан з карабінів, очікуючи сильнійшої відмоги. Наші тимчасом огнем здоволіли йому такі шкоди, що поле вкрило ся около 200 козаками разом з кіньми. Москалі почали пофати ся, аж тут зі сторони Берестечка надтягнула їм сильна поміч з кількома гарматами, які уставили ся на горбку півтора кільометра від Лешнева і почали бомбардувати вали. Кіннота російська пустила ся приступом під вали. Почав ся сильний вогонь. Коні не могли видрапати ся на вали і Москалі зіскочили з коний і почали пішки дерти ся до гори. Наші весь час не опускали своїх позицій і сальвами клали Москалів як солому. Доперва коли вали і мури почали валити ся від ударів гармат, наші подали ся в місто, а відси в поблизький т. зв. Чорний Ліс і до Бродів. Неприятель, думаючи, що місто повне залоги, закрадав ся дуже осторожно до міста, не перериваючи канонади гармат у вали.

Остатні з наших бачили, як рос. офіцер захопив одного з наших ляндверів і шаблею порубав його на улици. Потомість поле між Лешневом а Митницею і довкруги валів покрите московськими трупами. Лягло їм около 500 козаків разом з кіньми.

На вість, що Москалі заняли Лешнів і йдуть на Броди, повстала в місті страшна паніка. Всі мешканці а особливо Жиди хапали що могли і втікали на двірець. Переполох охопив видно також і шкільні власти, бо між утікаючими був також брідський староста, судові і почтові урядники з актами та телеграфічними і телефонічними приборами.

Всі всадили ся до потягу і сейчас відїхали до Красного. Тут наш дописуватель був свідком дивних сцен. Було се в суботу в ночи. Жиди з малими, на пів нагими дітьми переразливо лементіли. Найдивнійшим виявило ся се, що навіть брідські власти потратили голови і на питаня, чому утікають, не могли дати ніякої відповіди. Ніч пересиділи всі на двірци і довкола двірця. Доперва в неділю рано, коли всі трохи успокоїли ся — і коли наспіли вісти з Бродів, показало ся, що ціла паніка і рейвах був зовсім безпідставний, бо Москалі, занявши Лешнів, звернули всю силу проти Чорного ліса, думаючи, що там укрита велика сила нашого війська.

Около 10 год. рано надійшов зі Львова приказ, щоби мешканці і власти вернули сейчас назад до Бродів і всі потягом вернули, крім кількнайцяти старих жидівок, які лишили ся, щоби відїхати до Львова.